

Innst. O. nr. 75

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra næringskomiteen

Ot.prp. nr. 31 (2002-2003)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om visse sider av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester (ehandelsloven)

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

Forslaget til ny lov om visse sider av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester er basert på Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked ("Direktiv om elektronisk handel"). Formålet med direktivet og derved også loven er å bidra til det indre markeds virkemåte ved at det sikres fri bevegelighet for informasjonssamfunnstjenester mellom medlemsstatene. Med informasjonssamfunnstjenester menes enhver tjeneste som vanligvis ytes mot vederlag, og som formidles elektronisk, over avstand og på individuell anmodning fra en tjenestemottaker. Definisjonen omfatter også tjenester som består i å overføre informasjon over elektronisk kommunikasjonsnett, gi tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller være nettvært for data som leveres av tjenestemottakeren. De som tilbyr informasjonssamfunnstjenestene kalles tjenesteytere.

Lovforslaget hjemler tre ulike opplysningsplikter for tjenesteytere. Disse er knyttet til den generelle virksomheten, til elektronisk markedsføring og til elektronisk avtaleinngåelse.

Et sentralt prinsipp i loven er prinsippet om hjemlandskontroll og gjensidig anerkjennelse (etableringslandsprinsippet). En tjenesteyter skal innenfor det koordinerte regelområdet følge den rettslige reguleringen i det land der tjenesteyteren er etablert, og

overvåkes av myndighetene i dette landet. Med det koordinerte regelområdet menes nasjonale regler som stiller krav til informasjonssamfunnstjenester og til tjenesteytere når det gjelder etablering og drift av informasjonssamfunnstjenester. Som en følge av dette prinsippet kan ikke en stat begrense informasjonssamfunnstjenester som ytes fra en tjenesteyter etablert i en annen stat innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS). Lovforslaget oppstiller generelle unntak fra denne hovedregel, bl.a. for forbrukere. Dette betyr at forbrukere gis beskyttelse etter sitt eget lands rett. Dessuten åpner lovforslaget for at statene kan stanse en bestemt tjeneste for bl.a. å beskytte folkehelsen, offentlig sikkerhet eller for å opprettholde den alminnelige rettsorden.

Direktivet om elektronisk handel inneholder også bestemmelser om ansvarsfrihet for nettleverandører. Disse bestemmelsene er ikke innført i dette lovforslaget. Nærings- og handelsdepartementet tar sikte på å fremme en endringsproposisjon i løpet av første del av 2003, med forslag om hvordan disse ansvarsfrihetsbestemmelsene bør innføres i norsk rett.

2. BAKGRUNNEN FOR OG UTFORMINGEN AV LOVFORSLAGET

Implementering av direktivet for elektronisk handel i norsk rett vil bl.a. kunne bidra til å styrke tilliten til elektronisk handel i Norge, og vil samtidig på et internasjonalt nivå harmonisere reguleringen innenfor deler av elektronisk handel. Harmoniseringseffekten vil særlig oppnås innenfor EØS, men direktivet tar sikte på å være i samsvar med annen internasjonal regulering.

Store deler av den eksisterende reguleringen rundt handel og avtaleinngåelse vil også gjelde i forhold til elektronisk handel. Blant annet vil kjøpslo-

ven, avtaleloven, angreretsloven og markedsføringsloven være relevante ved elektronisk handel og forretningsdrift. Disse lovene kan, sammen med ehandelsloven, supplere hverandre i ett og samme kjøpsforhold over Internett.

Tatt i betraktning den raske utviklingen av informasjonsteknologisamfunnet vil det være hensiktsmessig innenfor noen områder å gi en rammeregulering, med mulighet for partene på det aktuelle området til selv å finne frem til gode løsninger (selvregulering). På den måten vil det legges til rette for en hensiktsmessig fleksibilitet i forhold til utviklingen i informasjonssamfunnet. Direktivet anbefaler også at statene oppmuntrer til selvregulering. Departementet vil nøye følge utviklingen og vurdere behovet for å lovregulere områder innenfor elektronisk handel dersom ikke mulighetene til selvregulering blir ivare tatt på en hensiktsmessig måte.

Nærings- og handelsdepartementet er ansvarlig for gjennomføringen av direktivet om elektronisk handel. Direktivet berører ulike rettsområder som forvaltes av andre departementer enn Nærings- og handelsdepartementet. På bakgrunn av dette nedsatte Nærings- og handelsdepartementet en interdepartemental arbeidsgruppe, med representanter fra Nærings- og handelsdepartementet, Justisdepartementet, Barne- og familiedepartementet, Kulturdepartementet (nå Kultur- og kirkedepartementet) og Samferdselsdepartementet. Denne gruppen har i fellesskap arbeidet frem dette lovforslag.

Det har også vært et tett samarbeid mellom de relevante myndigheter i Danmark, Sverige, Finland, Island og Norge. Dette samarbeid har hatt som mål å utveksle erfaringer, og i størst mulig grad å komme frem til et felles rettslig rammeverk for innføringen av direktivet om elektronisk handel i nasjonal rett. Gjennomføringen av direktivet om elektronisk handel er i de nordiske landene tilnærmet lik. Den store forskjellen ligger i implementeringen av artikkelen om ansvarsfrihet for lagring (nettvert). Det vil i endringsproposisjonen som innfører bestemmelsen i norsk rett bli redegjort for de nordiske landenes implementering av artikkelen.

Deler av direktivet krever lovendringer. Andre bestemmelser i direktivet er kun pålegg om at statene skal oppmuntre en viss adferd mv. De deler av direktivet som må implementeres i norsk rett skal innføres ved lov eller forskrift. Her finnes det to alternativer, at dette skjer i allerede eksisterende regelverk eller at det skrives en ny lov, med eller uten forskrifter. Departementet har lagt avgjørende vekt på at direktivets virkeområde er relativt komplisert avgrenset. Dersom direktivets bestemmelser innføres i flere lover må hver lov bl.a. inneholde en definisjon av informasjonssamfunnstjenester og etableringslandsprinsip-

pet, samt nevne unntakene i vedlegget til direktivet. Dette vil være tungvint både for lovgiver og for den hvis virksomhet reguleres av loven. Departementet mener også at deler av direktivets bestemmelser ikke naturlig kan legges i eksisterende regelverk, herunder særlig det koordinerte regelområdet og ansvarsfrihetsbestemmelsene, og at det derfor uansett må innføres en ny lov. Videre vil øvrige nordiske land, og så langt departementet er kjent med også alle øvrige EU-land, gjennomføre direktivet i hovedsak i en ny lov.

3. REGLENES VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Med direktivet om elektronisk handel ønsker man å sikre en høy grad av rettslig integrering mellom EØS-statene for å opprette et område uten interne grenser for informasjonssamfunnstjenester. Direktivet skal komplettere allerede eksisterende EØS-rettslig regulering innenfor dette området. Direktivet gjelder ikke for

- skattespørsmål
- spørsmål vedrørende informasjonssamfunnstjenester som reguleres i direktivene 95/46/EF og 97/66/EF, gjennomført ved lov av 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger, ved lov om edb-baserte reservasjonssystemer for passasjertransport mv. av 23. juni 2000 nr. 54, og ved offentlighetsforskriften av 12. mai 1997 nr. 1259
- spørsmål vedrørende avtaler eller praksis som reguleres av kartellovgivningen
- følgende informasjonssamfunnstjenester:
  - virksomhet som notarius publicus eller tilsvarende yrker
  - representasjon av en klient og forsvar av vedkommendes interesser i retten,
  - spillvirksomhet med pengeinnsats i hasardspill, herunder lotterier og veddemål.

Noen av høringsinstansene har ønsket at man nærmere presiserer lovens formål og virkeområde, for å unngå usikkerhet i forhold til noen bestemte områder. Departementet støtter Toll- og avgiftsdirektoratets synspunkt om at toll faller utenfor lovens virkeområde. Det samme gjelder Norsk Rikstots synspunkt om at totalisatorspill ikke omfattes av loven. Departementet er enig med Datatilsynet om at det eksplisitt bør gå frem av loven at loven ikke får anvendelse på behandling av personopplysninger etter personopplysningsloven. Loven er endret i samsvar med dette.

4. LOVFORSLAGETS HOVEDINNHOLD

4.1 Etableringslandsprinsippet

Direktivet fastsetter et såkalt etableringslandsprinsipp for anvendelsen av rettsregler på det koordinerte regelområdet i forhold til informasjonssamfunnstjenester. Prinsippet skal gjelde for alle krav innenfor det koordinerte regelområdet og ikke bare med hensyn til de materielle regler som direktivet gjennomfører. Etableringslandsprinsippet innebærer at det er lovgivningen i den stat hvor tjenesteyteren er etablert som skal anvendes. Tjenesteyteren er etablert i den stat hvor den økonomiske virksomheten for den aktuelle informasjonssamfunnstjenesten faktisk utøves. Tjenesteyterens virksomhet vil ofte kunne strekke seg ut over etableringsstatens geografiske område. Norsk rett vil slik kunne få anvendelse for virksomhet som kun er rettet mot annen EØS-stat.

Etableringslandsprinsippet krever at norske myndigheter sørger for at tjenesteytere av informasjonssamfunnstjenester som er etablert i Norge, driver sin virksomhet i samsvar med de norske regler som gjelder uansett om tjenestemottakeren befinner seg i Norge eller i en annen EØS-stat. Stater innenfor EØS kan i utgangspunktet ikke hindre en tjenesteyter etablert i en annen EØS-stat å utøve sin virksomhet. Etableringsstedet er et fast forretningssted der næringsvirksomheten faktisk utøves. Visse områder er direkte unntatt fra prinsippet i artikkel 3, jf. vedlegget til direktivet.

Etter direktivet kan det gjøres unntak fra etableringslandsprinsippet for en bestemt informasjonssamfunnstjeneste dersom dette er begrunnet i følgende forhold (nr. 4 bokstav a):

- a) den offentlige orden,
- b) vern av folkehelsen,
- c) den offentlige sikkerhet, herunder vern av den nasjonale sikkerhet og det nasjonale forsvar,
- d) forbrukervernet, herunder vern av investorer.

Det er spesielt viktig å merke seg at etableringslandsprinsippet ikke bare knytter seg til direktivet konkret, men gjelder alle de krav som stilles til informasjonssamfunnstjenester og til tjenesteytere angående etablering og drift av informasjonssamfunnstjenester.

Kompetansen til å påberope seg unntakene i lovforslaget § 5 annet ledd ligger hos relevante myndigheter, og ikke hos den private parten. Unntakene i § 6 er generelle. Derimot er unntakene i lovforslagets § 5 annet ledd begrenset til "en bestemt" informasjonssamfunnstjeneste. Dette innebærer at det ikke foreligger hjemmel til å begrense generelle typer av informasjonssamfunnstjenester.

Departementet deler ikke Kredittilsynets syn om at unntak fra etableringslandsprinsippet hjemlet i andre direktiver også vil få anvendelse for direktivet om elektronisk handel. Etter departementets oppfatning er prinsippet i artikkel 3 absolutt, og vil bare kunne fravikes dersom det foreligger hjemmel for dette i selve direktivet om elektronisk handel. De andre nordiske landene har også lagt denne tolkningen av direktivet til grunn. Dette innebærer at et sektordirektiv vil kunne hjemle unntak fra etableringslandsprinsippet dersom tjenesten ytes per brev, men dersom den samme tjenesten ytes som en informasjonssamfunnstjeneste vil etableringslandsprinsippet få anvendelse gjennom direktivet om elektronisk handel. På denne måten vil ulike regler kunne gjelde for samme tjeneste utifra om tjenesten tilbys on-line eller ikke.

4.2 Opplysningsplikt

Det er ofte ikke mulig å se f.eks. av en web-adresse hvor virksomheten er etablert eller hvem som står bak tjenesten. Direktivets artikkel 5 regner opp en rekke opplysninger som tjenesteyteren plikter å holde tilgjengelig for tjenestemottakeren og de kompetente myndigheter. Bestemmelsen ivaretar hensynet til at både myndigheter, næringsdrivende og forbrukere kan ha behov for å vite hvem som står bak tjeneste og hvordan vedkommende kan kontaktes. Det kreves at disse på en enkel og vedvarende måte alltid har tilgang til opplysningene. I dette ligger det at opplysningene skal være lett tilgjengelige.

Tjenesteytere som tilbyr internettjenestene ren videreformidling, mellomlagring og lagring av materiale (nettleverandører) omfattes også i utgangspunktet av opplysningsplikten i lovforslagets § 8. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved behovet for å la forpliktelsen omfatte tjenesteytere som tilbyr ren videreformidling. Departementet anser teleloven for uttømmende når det gjelder å regulere disse tjenesteyteres opplysningsplikt om virksomheten. Ehandelsloven § 8 får dermed ikke anvendelse overfor disse.

Etter departementets vurdering er det ikke hensiktsmessig å innføre andre unntak enn de direktivet setter opp. Departementet har derfor fulgt direktivets avgrensninger av anvendelsesområdet. Innføringen av direktivet i Norge bør etter departementets oppfatning ikke fravike fra innføringen i andre EU/EØS-stater. Ett av formålene med direktivet er nettopp å skape rettsenhet innenfor EØS på dette området.

4.3 Uanmodet e-postreklame

Det er forbudt for virksomheter etablert i Norge å rette markedsføringshenvendelser ved hjelp av e-post og lignende til forbrukere i Norge uten deres forutgående samtykke, jf. markedsføringsloven § 2b. Etableringslandsprinsippet gjelder ikke for adgangen til å sende uanmodet reklame via e-post. Unntaket er

fulgt opp i lovutkastet, jf. § 6 bokstav e. Derfor kan virksomheter etablert i Norge sende e-postreklame til fysiske personer som ikke har reservert seg, hvis de bor i et land der enkeltpersoner bare har reservasjonsrett. Direktivet regulerer ikke hvorvidt det etter nasjonal lov skal være adgang til å sende uanmodet e-postreklame eller ikke, dvs. om landene skal ha et opt-out eller opt-in system.

4.4 Elektronisk avtaleinngåelse

Artiklene 9 til 11 i direktivet regulerer elektroniske avtaler. Det legges til grunn at kravene i artikkel 9 er blitt gjennomført ved eRegelprosjektet og vedtaksen av Ot.prp. nr. 9 (2001-2002) og Ot.prp. nr. 108 (2000-2001) - se nærmere omtale i proposisjonens pkt. 12.4.1.2.

Etter utkastet skal tjenesteyteren opplyse om innholdet av avtalen og herunder standardvilkår og bransjenormer som gjelder og som skal legges til grunn for kontraktsforholdet. Det kreves at mottakeren får direkte tilgang til avtalen. Det vil si at avtaleteksten kommer frem og blir vist for mottakeren. Det vil ikke være tilstrekkelig at mottakeren får tilgang på avtalen. Den tekniske løsningen bør være slik at mottakeren må arbeide seg gjennom avtalevilkårene for å komme videre i avtaleinngåelsen.

Departementet kan være enig i at kravene i høringsforslaget om hvordan opplysninger skal presenteres er slik konstruert at det ikke er mulig å oppfylle dem på annen måte enn ved kommunikasjon der tjenestemottaker bruker en stor skjerm, f.eks. PC eller TV. Dette strider mot direktivets mål om teknologinøytralitet. Forbrukernes interesser taler imidlertid for å stille strenge krav til tilgjengeligheten av opplysningene, slik som anbefalt i høringsforslaget. De to ovennevnte hensynene står mot hverandre. Dette kan etter departementets vurdering best løses ved at det stilles ulike krav til tjenesteyteren utfra hvilke medier tjenestemottaker benytter.

Det foreslås også at det utarbeides en regel om at en tjenesteyter ved elektronisk avtaleinngåelse alltid og uten ugrunnet opphold skal sende en elektronisk bekreftelse. Videre foreslås at en melding skal anses for mottatt når parten har tilgang til meldingen. Dette kan fravikes ved avtale utenfor forbrukerkjøp. Dersom det stilles krav om ordrebekreftelse slik at det blir et nytt "trinn" ved avtaleinngåelsen (tilbud - aksept - bekreftelse), vil man gjøre et skille mellom avtaler ved elektronisk handel og øvrig avtaleinngåelse, herunder også avtaleinngåelse ved elektronisk post. Dette er ikke ønskelig. Bestemmelsene i denne loven kommer som et supplement til gjeldende avtalelovgivning og vil ikke ha betydning i forhold til selve avtaleinngåelsen eller gyldigheten av en avtale.

4.5 Tilsyn og nasjonale kontaktpunkter

Ifølge direktivet artikkel 19 nr. 1 skal medlemsstatene sørge for at det finnes tilstrekkelige kontroll- og undersøkelsesmidler til effektiv iverksettelse av direktivet, og sikre at tjenesteyterne gir myndighetene de nødvendige opplysninger.

Videre skal medlemsstatene samarbeide med øvrige medlemsstater og i forbindelse med dette utpeke ett eller flere nasjonale kontaktpunkter, som skal kunne nås av tjenestemottakere og -yttere. De skal her få generelle opplysninger om hvilke kontraktsrettslige regler som gjelder, samt om muligheten for å reise sak.

Direktivets krav om tilsyn er allerede ivaretatt i markedsføringslovens bestemmelser. Kravet om å utpeke nasjonale kontaktpunkter er imidlertid ikke ivaretatt. I utgangspunktet er det mest hensiktsmessig å utpeke allerede eksisterende organ til kontaktpunkter. De oppgaver som nevnes i nr. 4 skulle kunne ivaretas av for eksempel Forbrukerombudet (FO) som er rette instans ved klage på et markedsføringstiltak med sikte på å få det stoppet eller endret for fremtiden. Dersom FO utpekes som nasjonalt kontaktpunkt, må det vurderes om dette får økonomiske og administrative konsekvenser for FO.

Det er på det rene at tilbydere av informasjonssamfunnstjenester ikke representerer én, men mange ulike bransjer, men med det felles at de tilbyr sine varer og tjenester på nett. På bakgrunn av dette vil det være vanskelig å finne ett kontaktpunkt (eller noen kontaktpunkter) som representerer alle tjenestetilbydere av informasjonssamfunnstjenester. Dette tatt i betraktning, men fortsatt med et ønske om at kontaktpunktene kan dekke alle spørsmål tilknyttet informasjonssamfunnstjenester, mener departementet at et skille i stedet bør gå mellom forbrukerspørsmål og øvrige spørsmål (normalt i forhold mellom to næringsdrivende). Den nærmere avklaringen av hvilke(t) organ(er) som skal utpekes som kontaktpunkt vil skje i forskrift til loven.

4.6 Sanksjoner

Forbrukerombudet og Markedsrådet vil ha kompetanse til å gripe inn mot handlinger som omfattes av norsk regelverk som gjennomfører direktivet om elektronisk handel, såfremt handlingen skader forbrukernes interesser og for øvrig strider mot markedsføringsloven. Departementet antar ut fra dette at det i forhold til de generelle markedsførings- og avtalevilkårsbestemmelser, ikke er nødvendig med ytterligere regler om tilsyn og sanksjoner i lovforslaget.

Videre ønsker departementet ikke at en manglende bekreftelse etter lovforslagets § 12 skal gis virkninger som tilsvarer bestemmelsene i angrerettsloven. Kravene i angrerettsloven kommer til anvendelse.

se også overfor visse informasjonssamfunnstjenester. Manglende etterlevelse av disse kravene vil få de konsekvenser som reguleres i angrerettsloven. Er det tale om markedsføringstiltak, som representerer et brudd på markedsføringslovgivningen, og som er rettet mot andre næringsdrivende, vil konflikten kunne bringes inn for Næringslivets Konkurranssutvalg. Departementet ser ikke behov for per i dag å etablere et nytt tvisteløsningsorgan ved manglende bekreftelse.

5. BEHOV FOR REVISJON AV LOVEN

Av direktivet går det fram at Kommisjonen skal legge fram en rapport for bl.a. Europaparlamentet og Rådet om anvendelsen av direktivet, ev. vedlagt forslag med sikte på å tilpasse det til den juridiske, tekniske og økonomiske utviklingen på området informasjonssamfunnstjenester. Dette gjelder særlig i forhold til kriminalitetsforebygging, beskyttelse av mindreårige, forbrukervern og det indre markeds tilfredsstillende virkemåte. Rapporten skal også undersøke behovet for tilpasning av direktivet om elektronisk handel, og særlig analysere behovet for forslag som gjelder ansvaret til leverandører av hyperlenker og søkeverktøy. Videre skal framgangsmåter for varsel og fjern, samt ansvarsforholdene etter at innhold er fjernet vurderes. Rapporten skal dessuten analysere behovet for ytterligere vilkår knyttet til ansvarsfrikaket for ren formidling og mellomlagring i lys av den tekniske utvikling, og muligheten for å anvende prinsippene for det indre marked på sending av uønskede kommersielle meddelelser med elektronisk post. En første rapport skal legges frem 17. juli 2003 og deretter annethvert år.

Departementet vil etter dette vurdere hvorvidt loven trenger å revideres. En slik vurdering vil også ta utgangspunkt i egne erfaringer, erfaringer i øvrige nordiske land mv.

6. ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Slik departementet ser det vil den totale arbeidsbyrden for de norske tilsynene være tilnærmet uforandret ved gjennomføringen av lovforslaget. For myndighetene vil de administrative kostnader bl.a. være knyttet til opprettelse og drift av bl.a. kontaktpunkter, og eventuell annen oppfølging av direktivet. Kostnadene ved dette er ikke mulig å anslå per i dag. Lovforslaget vil kunne innebære at tjenestetilbydere må endre måten opplysningene om virksomheten mv. presenteres på og omfanget av opplysningene. Dessuten kan de bli nødt til å ta i bruk andre tekniske løsninger ved mottak av elektronisk bestilling. Dette vil være en engangskostnad, og vil sannsynligvis være marginal i forhold til den totale kostnaden ved

å sette opp en e-handelsløsning. Etablering av forutsigbare rettsprinsipper, vil kunne medføre kostnadsbesparelser for aktørene da de unngår usikkerhet i forhold til tilpasning av virksomheten, særlig ved markedsføring og salg over Internett mv.

7. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fosslie og Aud Gaundal, fra Høyre, Silja Ekeland, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lødve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide og Olaf Gjedrem, og fra Senterpartiet, Marit Arnstad, har merket seg at lovforslaget baserer seg på Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni, som behandler rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, og da særlig elektronisk handel i det indre marked. Komiteen registrerer at formålet med loven er å sikre fri bevegelse for informasjonssamfunnstjenester mellom medlemsstatene.

Komiteen har merket seg at en tjenesteyter skal følge den rettslige regulering i det land der tjenesteyteren er etablert. Dette betyr at en stat ikke kan begrense informasjonssamfunnstjenester fra tjenesteytere etablert i andre land. Komiteen har i denne sammenheng merket seg det generelle unntaket fra denne regel for forbrukere, som sikrer dem beskyttelse etter sitt eget lands rett.

Komiteen registrerer at direktivets bestemmelser om ansvarsfrihet for nettleverandør ikke er tatt inn i lovforslaget, og at Regjeringen vil komme tilbake til hvordan denne ansvarsfriheten skal innføres i norsk rett i løpet av første halvdel av 2003.

Komiteen registrerer også at departementet vil følge direktivets anbefaling til medlemsstatene om selvregulering, og eventuelt vurdere behovet for å lovregulere området dersom ikke mulighetene til selvregulering blir godt nok ivaretatt.

Komiteen er positiv til at direktivet nå blir implementert i norsk lov. Å ta i bruk elektronisk handel vil være et viktig verktøy for norsk næringsliv, og for offentlige etater. Elektronisk handel vil bidra til å opprettholde konkurranseevnen og vil gi økt verdiskapingspotensial for norsk næringsliv. For offentlig sektor ligger det et stort innsparingspotensial ved bruk av elektronisk handel i forbindelse med f.eks. offentlige innkjøp. På denne bakgrunn ser komiteen det som viktig at vi får på plass alt regelverk for bruk av informasjonssamfunnstjenester på et tidligst mulig tidspunkt.

8. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om visse sider av elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester (ehandelsloven)

§ 1 Lovens formål og virkeområde

Loven gjelder for elektronisk handel og andre informasjonssamfunnstjenester og offentlige myndigheters regulering av og kontroll med slike tjenester. Loven har til formål å sikre fri bevegelighet av informasjonssamfunnstjenester innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS).

En informasjonssamfunnstjeneste er

- enhver tjeneste som vanligvis ytes mot vederlag og som formidles elektronisk, over avstand og etter individuell anmodning fra en tjenestemottaker, samt
- enhver tjeneste som består i å gi tilgang til, eller overføre informasjon over, et elektronisk kommunikasjonsnett, eller i å være nettvært for data som leveres av tjenestemottakeren.

Taletelefoner og telefaks- og telekstjenester går ikke inn under loven.

Kongen kan gi forskrift om hva som regnes som en informasjonssamfunnstjeneste.

Kongen kan gi forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde for Svalbard og Jan Mayen.

§ 2 Unntak fra lovens virkeområde

Loven får ikke anvendelse på:

- skatteområdet,
- behandling av personopplysninger etter personopplysningsloven med forskrift, teleloven med forskrifter og lov 23. juni 2000 nr. 54 om edb-baserte reservasjonssystemer for passasjertransport m.v.,
- spørsmål om avtaler eller praksis som reguleres av konkurranseloven og EØS-avtalen artikkelene 53 og 54,
- virksomhet som notarius publicus etter lov 26. april 2002 nr. 12 om notarius publicus,
- representasjon av en klient og ivaretagelse av vedkommendes interesser ved domstolene,
- spillvirksomhet med pengeinnsats i hasardspill, herunder lotterier og veddemål, jf. lov 1. juli 1927 nr. 3 om veddemål ved totalisator, lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. og lov 24. mars 1995 nr. 11 om lotterier m.v.

§ 3 Definisjoner

I denne lov menes med:

- tjenesteyter: en fysisk eller juridisk person som tilbyr informasjonssamfunnstjenester,
- tjenestemottaker: en fysisk eller juridisk person som benytter en informasjonssamfunnstjeneste,
- etableringssted: et fast forretningssted der den økonomiske virksomheten som den aktuelle informasjonssamfunnstjenesten knytter seg til, faktisk utøves,
- det koordinerte regelområdet: nasjonale regler som stiller krav til informasjonssamfunnstjenester og til tjenesteyter når det gjelder etablering og drift av informasjonssamfunnstjenester,
- forbruker: en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.

§ 4 Informasjonssamfunnstjenester fra Norge

En tjenesteyter med etableringssted i Norge skal innenfor det koordinerte regelområdet følge norsk rett, uansett om tjenesten helt eller delvis retter seg mot tjenestemottakere i en annen stat innenfor EØS.

§ 5 Informasjonssamfunnstjenester fra en annen stat innenfor EØS

En tjenesteyter med etableringssted i en annen stat innenfor EØS har uten hinder av norske regler innenfor det koordinerte regelområdet rett til å tilby informasjonssamfunnstjenester til tjenestemottakere i Norge.

Første ledd er likevel ikke til hinder for at en domstol eller annen myndighet, når dette følger av annen lovgivning, kan begrense adgangen til å tilby en bestemt informasjonssamfunnstjeneste, så langt tiltaket er nødvendig for å beskytte:

- den offentlige orden, særlig forebygging, etterforskning og rettsforfølging av straffbare forhold, beskyttelse av mindreårige, og vern mot angrep på enkeltmenneskets verd og mot oppfordring til hat på grunnlag av rase, kjønn, religion eller nasjonalitet,
- folkehelsen,
- den offentlige sikkerhet, herunder vern av den nasjonale sikkerhet og det nasjonale forsvar, eller
- forbrukere, medregnet investorer så langt disse er forbrukere.

Før forbud som nevnt i annet ledd blir nedlagt, må

- den stat der tjenesteyteren har sitt etableringssted, være oppfordret til å sette i verk tiltak uten at dette har vært tilstrekkelig til å beskytte de formål som er nevnt i annet ledd, og
- EFTAs overvåkingsorgan (ESA) og vedkommende stat underrettes om at slikt forbud vil bli nedlagt.

Reglene i tredje ledd gjelder ikke for saker for domstolene eller for tiltak i etterforskning av straffbare forhold. De kan også fravikes dersom det er fare ved opphold, men da skal ESA og vedkommende stat snarest opplyses om dette og om det nedlagte forbudet.

Kongen kan gi forskrift om hvem som skal ha underretning etter tredje og fjerde ledd og om innholdet av underretningen.

§ 6 *Unntak fra §§ 4 og 5*

Reglene i §§ 4 og 5 får ikke anvendelse på:

- a) avtaler om lovvalg for en kontrakt,
- b) lovvalg i forsikring, jf. lov 27. september 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring §§ 4 til 10,
- c) kontraktsvilkår i forbrukeravtaler,
- d) ufravelige formkrav for avtaler som stifter eller overfører rettigheter i fast eiendom,
- e) immaterielle rettigheter,
- f) elektronisk sending av uanmodet reklame,
- g) markedsføring av andeler i verdipapirfond, jf. lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond,
- h) utstedelse av elektroniske penger av en institusjon som går inn under et unntak i lov om e-pengeforetak § 1-2, og
- i) forsikringsvirksomhet som er unntatt i henhold til forskrift fastatt av departementet.

§ 7 *Forbud mot krav om forhåndsgodkjenning*

En tjenesteyter kan tilby informasjonssamfunns-tjenester uten noen forhåndsgodkjenning eller lignende tillatelse som utelukkende har sin grunn i tilbudet om informasjonssamfunnstjenester.

Krav om tillatelse etter teleloven kapittel 2 gjelder uten hinder av første ledd.

§ 8 *Tjenesteyterens opplysningsplikt om virksomheten*

En tjenesteyter skal ved utøving av sin virksomhet alltid gi informasjon om navn, adresse, elektronisk postadresse og øvrige opplysninger som gjør det mulig å komme i direkte forbindelse med tjenesteyteren. I tillegg skal tjenesteyteren opplyse om:

- a) det foretaksregister hvor tjenesteyteren er registrert, samt tjenesteyterens organisasjonsnummer og om virksomheten er merverdiavgiftspliktig, og
- b) eventuelle godkjenninger som kreves for å utføre virksomheten og navn og adresse på den aktuelle godkjenningsmyndigheten.

Ved yrkesvirksomhet som direkte eller indirekte ved lov eller forskrift er betinget av at vedkommende er innehaver av et diplom eller utdanningsbevis skal tjenesteyteren dessuten opplyse om:

- a) sin yrkestittel og i hvilken medlemsstat den er gitt,
- b) hvilke regler for yrkesmessig opptreden som gjelder for tjenesteyteren, og

- c) hvor tjenestemottakeren kan få tilgang til reglene nevnt i bokstav b.

Informasjonen etter første og andre ledd skal gjøres enkelt og direkte tilgjengelig for tjenestemottakere og offentlige myndigheter.

Bestemmelsen får ikke anvendelse overfor tjenesteytere som kun tilbyr tjenester som består i å overføre informasjon over et elektronisk kommunikasjonsnett.

§ 9 *Tjenesteyterens opplysningsplikt ved elektronisk markedsføring*

Ved elektronisk markedsføring skal det fremgå klart hvem markedsføringen skjer på vegne av. Sendes uanmodet markedsføring ved hjelp av elektronisk post, skal det fremgå at meldingene inneholder markedsføring idet meldingene mottas.

Hvis det angis priser i forbindelse med en informasjonssamfunnstjeneste, skal det opplyses om avgifter og leveringskostninger. I forbrukerforhold skal det opplyses om totalkostnadene forbrukeren skal betale, medregnet alle avgifter og leveringskostnader, med mindre opplysninger om prisen for tjenesten er regulert i annen lovgivning.

Reklametilbud, som for eksempel rabatter, premier og gaver, skal lett kunne identifiseres. Opplysninger om vilkår for å benytte seg av tilbudene skal være klare og lett tilgjengelige.

Salgsfremmende konkurranser eller spill skal lett kunne identifiseres. Opplysninger om vilkår for å delta i konkurransene eller spillene skal være klare og lett tilgjengelige.

Markedsføringslovens bestemmelser gjelder i tillegg til bestemmelsene i paragrafen her.

§ 10 *Plikt til å respektere reservasjonsregistre mv.*

En tjenesteyter som har etableringssted i Norge, og som uanmodet retter markedsføringshenvendelser ved elektronisk post til mottakere i andre stater innenfor EØS, skal undersøke og respektere registre der den som ønsker eller ikke ønsker e-postreklame kan registrere seg.

§ 11 *Opplysningsplikt for elektronisk bestilling*

Før elektronisk bestilling skal tjenesteyteren på en klar, forståelig og utvetydig måte gi tjenestemottakeren opplysning om:

- a) relevante atferdsregler som tjenesteyteren følger og om og hvor disse er tilgjengelige elektronisk,
- b) de forskjellige tekniske etappene som er knyttet til avtaleinngåelsen,
- c) om en inngått avtale vil bli arkivert av tjenesteyteren, og om den vil være tilgjengelig,
- d) de tekniske midlene til å finne og rette inntastingsfeil før bestilling er foretatt,
- e) de språk avtalen kan inngås på.

Avtalevilkår, standardvilkår og generelle vilkår, må gjøres tilgjengelige for tjenestemottakeren på en måte som gjør det mulig å lagre og gjengi dem.

Tjenesteyteren skal tilrettelegge den elektroniske avtaleinngåelsen slik at inntastingsfeil på en enkel måte kan oppdages og rettes før avtalen inngås.

Første og tredje ledd gjelder ikke for avtaler som utelukkende inngås ved elektronisk post eller tilsvarende individuell kommunikasjon, og kan fravikes i avtale utenfor forbrukerforhold.

§ 12 *Mottakelse og bekreftelse av bestilling*

Dersom en tjenestemottaker foretar en bestilling elektronisk, skal tjenesteyteren alltid og uten ugrunnet opphold sende en elektronisk bekreftelse om at bestilling er mottatt.

Bestilling og bekreftelse som avgis elektronisk, anses mottatt når parten som den er adressert til, har tilgang til den.

Første ledd gjelder ikke for avtaler som utelukkende inngås ved elektronisk post eller tilsvarende individuell kommunikasjon.

Første og annet ledd kan fravikes i avtale utenfor forbrukerforhold.

§ 13 *Ansvar for informasjon og veiledning*

Departementet skal i forskrift utpeke kontaktpunkter som er tilgjengelige elektronisk og som tjenestemottakere og tjenesteytere kan henvende seg til for å få:

- a) generelle opplysninger om sine kontraktsmessige rettigheter og forpliktelser, samt om klage- og erstatningsordninger ved tvister og om framgangsmåter ved bruk av disse,
- b) nærmere opplysninger om myndigheter, sammenslutninger og organisasjoner som kan gi ytterligere opplysninger eller praktisk bistand.

Departementet kan gi forskrift om virksomheten i de kontaktpunktene som utpekes etter første ledd.

§ 14 *Samarbeid med andre EØS-stater*

Departementet har ansvar for samarbeid med andre EØS-stater.

§ 15 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 20. mars 2003

Olav Akselsen
leder

Silja Ekeland
ordfører

Ivar Kristiansen
sekretær